

Jern- og folattilskudd bedrer ikke barns helse i fattige land

Tanzanianske barn som fikk jern- og folattilskudd hadde økt risiko for alvorlig sykdom og død sammenliknet med barn som fikk placebo (1). En tilsvarende studie i Nepal viste ingen effekt av jern- og folattilskudd på dødeligheten hos småbarn (2).

De to studiene, som nylig ble publisert i *The Lancet*, var nøye planlagt og grundig gjennomført. Jern- og folattilskudd, i doser som anbefalt av Verdens helseorganisasjon, eller placebo ble gitt av trent helsepersonell til om lag 25 000 barn i hver studie. Oppfølgingstiden var i gjennomsnitt noe over ett år.

Resultatene er viktige for vurderingen av hvilke tiltak myndighetene i fattige land bør sette inn for å bedre folkehelsen. Både i Tanzania og Nepal er jernmangel vanlig og barnedødeligheten høy, særlig pga. infeksjoner. Verdens helseorganisasjon anbefaler i dag jerntilskudd til alle barn under to år i områder med høy forekomst av anemi. Studien fra Tanzania, der forekomsten av malaria er høy, tyder imidlertid på at rutinemessig profylaktisk behandling med jern- og folattilskudd til alle barn er uheldig. Dette samsvarer med studier som viser at jerntilskudd gir økt risiko for malaria. I Nepal, der risikoen for malaria er lav, gav jern- og folattilskudd bare en ikke-signifikant beskyttelse mot diaré, dysenteri og akutt luftveisinfeksjon (2).

Petter Gjersvik

petter.gjersvik@legeforeningen.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Sazawal S, Black RE, Ramsan M et al. Effects of routine prophylactic supplementation with iron and folic acid on admission to hospital and mortality in preschool children in a high malaria transmission setting: community-based, randomised, placebo-controlled trial. *Lancet* 2006; 367: 133–43.
2. Tielsch JM, Khatri SK, Slotzrus RJ et al. Effect of routine prophylactic supplementation with iron and folic acid on preschool child mortality in southern Nepal: community-based, cluster-randomised, placebo-controlled trial. *Lancet* 2006; 367: 144–52.

Tvungen migrasjon og traumer

Med diagnosen posttraumatisk stresslidelse tar man ikke hensyn til kulturspesifikke forhold, mener flere leger fra Midtøsten. Dette kom frem på en konferanse i Istanbul om menneskeskapte traumer og tvungen migrasjon som Legeforeningen var med på å arrangere.

25 millioner mennesker er internt fordrevet i eget land og 11 millioner er flyktninger, ifølge tall fra Flyktningehjelpen i Norge (1). Internt fordrevne har ikke krysset noen landegrense, men årsakene til at de har forlatt sine hjem er de samme som har gjort mennesker til flyktninger: vold, krig, konflikter og brudd på menneskerettighetene. De fleste internt fordrevne lever under vanskelige forhold med begrenset tilgang på mat, manglende muligheter for utdanning og dårlige helsetjenester. Flyktninger har krav på beskyttelse og hjelp fra det internasjonale samfunn slik det er nedfelt i Genèvekonvensjonen for flyktninger fra 1951. Noen slik konvensjon for internt fordrevne finnes ikke. De er prisgitt hjelp fra det samme samfunnet som har skapt problemene.

300 leger og annet helsepersonell fra 28 land var i begynnelsen av desember 2005 samlet i Istanbul på en konferanse om menneskeskapte traumer og tvungen migrasjon. Mange av deltakere kom fra land i regionen. Land i Midtøsten står for over halvpar-

ten av de internt fordrevne i Asia, og i Irak, Tyrkia og Israel er det flest (1).

Hensikten med konferansen var å dele erfaringer og kunnskap innen psykososial rehabilitering av traumatiserte personer. I tillegg til deltakere fra Midtøsten var det deltakere og foredragsholdere fra Sudan, Sør-Afrika, Indonesia, Kina, Balkan og flere land i Europa, men de fleste deltakere og foredragsholdere kom fra Tyrkia.

Tyrkia og internt fordrevne

Tyrkia har en lang historie med flyktninger og internt fordrevne. Etter det ottomanske rikets sammenbrudd flyttet mange muslimer fra de okkuperte områdene tilbake til Tyrkia, mens kristne flyktet fra landet. Senere er store befolkningsgrupper blitt tvangsflyttet i forbindelse med konfliktene i de kurdiske områdene. I 1980- og 90-årene tømte de militære mange landsbyer i de kurdiske områdene i grensetraktene mot Irak, Syria og Iran. Store befolkningsgrupper måtte flytte til vest og sør i Tyrkia.

Mange internt fordrevne i Tyrkia har slått seg ned i den asiatiske delen av Istanbul, sør for Bosphorustredet. Foto Bjørn Oscar Hoftevd